

Preses relīze

Luksemburgā, 2022. gada 26. aprīlī

Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība Eiropas Savienībā nav pilnīga

Intelektuālā īpašuma tiesībām ir liela nozīme uz zināšanām balstītā ekonomikā: tās nodrošina, ka uzņēmumi un modelētāji var gūt peļņu no sava darba. Tās arī sniedz patērētājiem garantiju attiecībā uz kvalitāti un drošību. Taču šodien publicētajā īpašajā ziņojumā Eiropas Revīzijas palāta brīdina, ka ES tiesiskais regulējums intelektuālā īpašuma aizsardzībai nav pietiekami efektīvs. Lai gan spēkā esošais regulējums sniedz dažas garantijas, joprojām pastāv vairāki trūkumi, jo īpaši ES dizainparaugu direktīvā un ES nodevu mehānismā. Revidenti arī uzsver, ka būtu lietderīgi, ja ES un valstu sistēmas būtu labāk saskaņotas.

Intelektuālā īpašuma tiesības (IĪT) ir svarīgas nolūkā nodrošināt ES konkurētspēju pasaulē. IĪT ietilpīgas nozares rada gandrīz pusi (45 %) no ES ekonomiskās darbības 6,6 triljonu EUR vērtībā un nodrošina gandrīz trešdaļu (29 %) no ES nodarbinātības kopumā. Tiek lēsts, ka katru gadu likumīgajā ekonomikā viltoto preču pārdošanas apjomu dēļ tiek zaudēti 83 miljardi EUR. Ja problēma saistībā ar viltotām precēm tiktu efektīvi risināta, saskaņā ar ES Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) neseno aplēsēm ES ekonomika iegūtu 400 000 darbvieta. Viltotas preces arī rada būtiskus drošības riskus, kā to neseno atspoguļoja Covid-19 pandēmija. Šo iemeslu dēļ Eiropas Komisija, citas ES struktūras, piemēram, EUIPO, un dalībvalstu iestādes iegulda ievērojamas pūles, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību ievērošanu visā ES vienotajā tirgū.

“Intelektuālā īpašuma tiesības ir būtiskas ES ekonomikai: tās veicina inovāciju un ieguldījumus un attur no viltošanas un tās kaitējošās ietekmes,” sacīja par revīziju atbildīgā ERP locekle *Illdikó Gáll-Pelcz*. *“Tomēr pašreizējais ES regulējums nenodrošina visām intelektuālā īpašuma tiesībām nepieciešamo aizsardzību. Mēs ceram, ka mūsu ieteikumi palīdzēs ES paaugstināt aizsardzības līmeni, kas atbilst vienotā tirgus vajadzībām.”*

Revidenti atzīmē, ka ES preču zīmju aizsardzībai ir ieviesti likumdošanas un atbalsta pasākumi. Taču tajā pašā laikā norāda uz trūkumiem ES dizainparaugu direktīvā, kuras ietekmei vajadzētu būt vienādei visā Eiropas Savienībā. Pašreizējais ES tiesiskais regulējums attiecībā uz dizainparaugiem ir nepilnīgs un novecojis. Tā rezultātā valstu un ES sistēmas nav saskanīgas un pieļauj atšķirīgu praksi starp dalībvalstīm pieteikuma iesniegšanas, izskatīšanas, publicēšanas un reģistrācijas procesa laikā, un tas rada juridisku nenoteiktību. Turklāt revidenti vērš uzmanību uz to, ka trūkst ES mēroga aizsardzības režīma visiem produktiem. ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sistēma neattiecas uz nelauksaimnieciskiem produktiem, piemēram, amatniecību un rūpnieciskiem dizainparaugiem, lai gan dažās dalībvalstīs ir tiesību akti to aizsardzībai.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Revidenti arī apšaubā ES nodevu mehānismu, ņemot vērā būtiskas atšķirības starp ES nodevām un nodevām, ko iekasē valstu iestādes. Viņi konstatēja, ka ES intelektuālā īpašuma tiesību nodevu struktūra neatspoguļo faktiskās izmaksas. Lai gan pastāv kritēriji nodevu noteikšanai ES līmenī, revidenti uzskata, ka nav skaidras metodes to struktūras un summas noteikšanai, kā rezultātā nodevu līmenis ir pārmērīgs un rada uzkrātos pārpalikumus (vairāk nekā 300 miljoni EUR *EUIPO* 2020. gada pārskatos). Revidenti uzsver, ka tas ir pretrunā līdzsvarota budžeta principam, kas noteikts ES tiesību aktos.

Lai gan ES intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas sistēma ir ieviesta un kopumā darbojas labi, revidenti norāda uz dažiem trūkumiem tās īstenošanā. Jo īpaši Direktīva par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu netiek vienādi piemērota visā Eiropas Savienībā, tāpēc tā nenodrošina pastāvīgi augstu intelektuālā īpašuma aizsardzības līmeni iekšējā tirgū. Dalībvalstu muitas kontroles nepilnības un nekonsekvence negatīvi ietekmē arī tiesību piemērošanu un cīņu pret viltojumiem. Tāpēc intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība Eiropas Savienībā atšķiras atkarībā no importēšanas vietas. Revidenti arī norāda un brīdina, ka Eiropas Savienībā pastāv atšķirīga prakse viltotu preču iznīcināšanai, kā rezultātā viltotāji var importēt savus izstrādājumus Eiropas Savienībā tajās vietās, kur kontrole un sankcijas nav tik stingras.

Vispārīga informācija

Eiropas Savienības intelektuālā īpašuma tiesību tiesiskā regulējuma pamatā ir ES noteikumi, direktīvas un spēkā esošie starptautiskie nolīgumi intelektuālā īpašuma jomā. Tā mērķis ir nodrošināt aizsardzību visās ES dalībvalstīs, radot vienotu ES sistēmu, ko veido ES un valstu intelektuālā īpašuma tiesības.

Īpašais ziņojums Nr. 06/2022 "*Eiropas Savienības intelektuālā īpašuma tiesības: aizsardzība nav pilnīga*" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu).

2019. gadā ERP publicēja arī atzinumu par priekšlikumu *EUIPO* Budžeta komitejas finanšu noteikumiem un tajā aicināja produktīvi izmantot budžeta pārpalikumu.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos sniegtajiem ieteikumiem tiek ieviesta.

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – mob. tālr.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – mob. tālr.: (+352) 691 553 547